

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ

માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ: પી. એસ. પોટી, જી. ટી. નાણાવટી, આઈ. સી. ભટ્ટ

જેસંગભાઈ દેસાઈભાઈ પટેલ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ચીફ કંટ્રોલિંગ રેવેન્યુ ઓથોરિટી

સ્ટેમ્પ રેફરન્સ નં. ૨/૧૯૭૭

નિર્ણય તારીખ:– ૧૯/૦૩/૧૯૮૪

ઉપસ્થિતિ :

આર. એ. પટેલ, જે. યુ. મહેતા, અંબુભાઈ એન્ડ દીવાનજી

ચુકાદો :–

પી. એસ. પોટી, ન્યાયમૂર્તિ

૧. જંબુસર તાલુકા કો-ઓપરેટિવ પરચેઝ એન્ડ સેલ યુનિયને એક પેઢીના બંને ભાગીદારો શ્રી પ્રાણજીવનદાસ સાકરલાલ ઠક્કર અને શ્રી હર્ષવદન સાકરલાલ ઠક્કર પાસેથી રૂપિયા ૮૨,૦૦૦/- ની અવેજમાં ૨૭/૧૦/૧૯૭૨ ના રોજ કરવામાં આવેલ દસ્તાવેજથી એક મિલકતનું વેચાણ લીધું હતું. દસ્તાવેજ પર કોઈ સ્ટેમ્પ ડ્યુટી લાદવામાં આવી ન હતી પરંતુ સબ-રજિસ્ટ્રાર, જંબુસરે, ધ બોમ્બે સ્ટેમ્પ એક્ટ, ૧૯૫૮ (૧૯૫૮ ના ધ બોમ્બે એક્ટ ૬૦) ની કલમ ૩૩ હેઠળ દસ્તાવેજને જમ કર્યો હતો અને ખૂટતી સ્ટેમ્પ ડ્યુટી વસૂલવા માટે ભરૂચના કલેક્ટરને મોકલી આપ્યો હતો. કલેક્ટરે આ ખૂટતી સ્ટેમ્પ ડ્યુટી રૂપિયા ૬,૧૫૦/- નક્કી કરી હતી અને રૂપિયા ૫/- ના દંડ સાથે સોસાયટી પાસેથી વસૂલાત માંગી હતી.

૨. ચીફ કંટ્રોલિંગ રેવેન્યુ ઓથોરિટી, ગુજરાત રાજ્ય, જેમની સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી, તેમણે અપીલ ફગાવી દેતો હુકમ પસાર કર્યો હતો અને ત્યારબાદ રેફરન્સ માટેની દરખાસ્ત પર, યોગ્ય સ્ટેમ્પ ડ્યુટી ચૂકવવાના પ્રશ્નનો રેફરન્સ આ અદાલતને મોકલવામાં આવ્યો છે.

૩. એક સાદો પ્રશ્ન જેનો જવાબ આપવાનો રહે છે તે એ છે કે શું મુક્તિ જાહેરનામું તારીખ ૨૮/૦૩/૧૯૬૮, આ કેસમાં આંક ૭, હકીકતોને લાગુ પડે છે. ઉપરોક્ત જાહેરનામું નીચે મુજબ વંચાય છે:

["નં. જીએચએમ/૩૧૪/એમ/એસટીપી/ /૧૦૬૮/ ૬૯૭૬-એચ: ધ ગુજરાત કો-ઓપરેટિવ સોસાયટીઝ એક્ટ, ૧૯૬૧ (૧૯૬૨ નો ગુજરાત અધિનિયમ ૧૦) ની કલમ ૪૩ ના ખંડ (એ) દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ગુજરાત સરકાર આથી ૨૮/૦૩/૧૯૬૮ ના સરકારી જાહેરનામા, મહેસૂલ વિભાગ નં. જીએચએમ/૮૦૨/એમ/એસટીપી/૧૦૦૮/૬૯૭૬-એચ માં નીચે મુજબ સુધારો કરે છે, એટલે કે:

["૩. લોન અથવા ધિરાણના વ્યવહારોના સંબંધમાં સદર અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલી અથવા નોંધાયેલી ગણાતી અન્ય કોઈપણ સોસાયટીઓના વ્યક્તિગત સભ્યો (સદર અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલી અથવા નોંધાયેલી ગણાતી સોસાયટીઓ, એટલે કે પ્રાથમિક ધિરાણ, માર્કેટિંગ, ઔદ્યોગિક અને ગ્રાહક સોસાયટીઓ, જિલ્લા અને રાજ્ય કક્ષાએ આવી તમામ સોસાયટીઓની પ્રોસેસિંગ અને ફેડરલ સંસ્થાઓ સિવાય) દ્વારા કરી આપવામાં આવેલા દસ્તાવેજો, જેનું મૂલ્ય રૂપિયા ૫,૦૦૦/- થી વધુ હોય. શેડ્યુલને બાકાત રાખવામાં આવ્યું છે, કારણ કે એ વાતમાં કોઈ વિવાદ નથી કે શેડ્યુલ લાગુ પડતું નથી અને જો કેસ

જાહેરનામાના મુખ્ય ભાગમાં આવતો હોય, તો દસ્તાવેજને સ્ટેમ્પ ડ્યુટીમાંથી મુક્તિ મળશે.]

]

જ. આ કેસમાં સ્ટેમ્પ ડ્યુટી માફીનો લાભ ઉપલબ્ધ થાય તે માટે, તે જણાવા મળવું જોઈએ કે:

[(૧) દસ્તાવેજ કો-ઓપરેટિવ સોસાયટી દ્વારા અથવા તેના વતી કરી આપવામાં આવ્યો છે; અથવા]

[(૨) દસ્તાવેજ આવી કોઈ સોસાયટીના કોઈપણ અધિકારી અથવા સભ્ય દ્વારા કરી આપવામાં આવ્યો છે; અને]

[(૩) તે આવી સોસાયટીના વ્યવસાય સાથે સંબંધિત છે જેના સંદર્ભમાં આવી સોસાયટી, અથવા, જેવો કિસ્સો હોય, તેવા અધિકારી અથવા સભ્ય ડ્યુટી ચૂકવવા માટે જવાબદાર હોત જો માફી આપવામાં આવી ન હોત.]

[સ્પષ્ટપણે, મુક્તિનો ઉદ્દેશ સોસાયટીના વ્યવસાયને લગતા દસ્તાવેજો કરી આપવાના કેસોને આવરી લેવાનો છે. એવું પણ બની શકે છે કે અમુક કિસ્સાઓમાં સોસાયટીના વ્યવસાયને લગતો આવો દસ્તાવેજ સોસાયટીના કોઈપણ અધિકારી અથવા સભ્ય દ્વારા કરી આપવામાં આવે. અદાલત સમક્ષના પ્રશ્નનો નિર્ણય કરવા માટે મૂળ રેકર્ડ્સમાં જણાવેલી હકીકતો અપૂરતી હોવાથી,

વધારાના નિવેદનની માંગણી કરવામાં આવી હતી અને તે ચીફ કંટ્રોલિંગ રેવેન્યુ ઓથોરિટી દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવી છે.]

૫. હકીકતો પરથી એ જોવામાં આવે છે કે કો-ઓપરેટિવ સોસાયટી દ્વારા વેચાણ લેવામાં આવ્યું હતું. નિઃશંકપણે, તે પેઢીના એવા સભ્યો દ્વારા કરી આપવામાં આવ્યું હતું કે જેઓ તે સોસાયટીના સભ્યો હતા. તે સભ્યો તરીકે ન હતું કે તેઓએ વેચાણ કરી આપ્યું. તે એક પેઢી દ્વારા કો-ઓપરેટિવ સોસાયટીને કરવામાં આવેલું ખાનગી વેચાણ હતું. વધુમાં એ પણ જોવા મળે છે કે આ વેચાણ સોસાયટીના વ્યવસાયને લગતું ન હતું. માત્ર કો-ઓપરેટિવ સોસાયટી વેચાણ લે છે, તેના કારણે મુક્તિ લાગુ પડશે નહીં. ધ્યાનમાં લેવાયેલા જાહેરનામામાં સોસાયટીના સભ્ય દ્વારા દસ્તાવેજ કરી આપવાના સંદર્ભને તારીખ ૨૯/૦૧/૧૯૭૦ ના અનુગામી જાહેરનામા દ્વારા વધુ સ્પષ્ટ થયેલો જોઈ શકાય છે જેમાં લોન અથવા ધિરાણના વ્યવહારોના સંબંધમાં સદર અધિનિયમ હેઠળ નોંધાયેલી અથવા નોંધાયેલી ગણાતી સોસાયટીઓના વ્યક્તિગત સભ્યો દ્વારા કરી આપવામાં આવેલા દસ્તાવેજોનો ખાસ ઉલ્લેખ છે, જેનું મૂલ્ય રૂપિયા ૫,૦૦૦/- થી વધુ હોય. સોસાયટીના વ્યવસાય દરમિયાન અને આવા વ્યવસાયના સંબંધમાં, સોસાયટીએ દસ્તાવેજો કરી આપવા પડી શકે છે. એવું બની શકે છે કે કોઈ અધિકારીએ આવો દસ્તાવેજ કરી આપવાનો હોય અથવા સભ્યએ આવો દસ્તાવેજ કરી આપવાનો હોય. પરંતુ, અહીં એવો કેસ છે જ્યાં પેઢીના ભાગીદારોએ સોસાયટીની તરફેણમાં વેચાણ કરી આપ્યું હતું. માત્ર એ

હકીકત કે સોસાયટી પણ વેચાણ દસ્તાવેજમાં જોડાઈ છે તેનો અર્થ એ નથી કે તે સોસાયટી દ્વારા કરી આપવામાં આવેલું વેચાણ છે. તે સોસાયટી દ્વારા લેવામાં આવેલું વેચાણ છે. આ વેચાણ એક પેઢીના ભાગીદારો દ્વારા કરી આપવામાં આવ્યું હતું જેમણે ખાનગી પક્ષકારો તરીકે તે કરી આપ્યું હતું. તેથી દસ્તાવેજ મુક્તિના કાર્યક્ષેત્રમાં આવતો નથી. પરિણામે, દસ્તાવેજ જણાયા મુજબ સ્ટેમ્પ ડ્યુટી માટે જવાબદાર છે અને અમે મોકલેલા પ્રશ્ન નં. ૧ નો હકારમાં અને પ્રશ્ન નં. ૨ નો નકારમાં જવાબ આપીએ છીએ. ઉપર મુજબ રેકૉર્ડ્સનો નિકાલ કરવામાં આવે છે. કોઈ ખર્ચ નથી.

This judgment has been translated using AI Tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.